

Προεργασία 1^{ης} Άσκησης

(Παραδίδεται, ανά ομάδα στο mdoudounakis@tuc.gr πριν την εκτέλεση της άσκησης)

Σημείωση. Παραδίδονται κώδικες και αποτελέσματα (γραφικές παραστάσεις).

Υπολογιστικό μέρος (Matlab)

Προτείνεται η χρήση του *matlab* για τα γραφικά και η χρήση των συναρτήσεων *step*, *tf*, *pidstd*, *feedback* του *matlab*, *control toolbox*, για την εύρεση της απόκρισης στο πεδίο του χρόνου (Δε χρειάζονται μαθηματικά).

Μέθοδος ΖΝ.

- Να καταγράψετε, με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού (*control toolbox matlab*), τη βηματική απόκριση, του παρακάτω ανοικτού συστήματος 3ης τάξης, χωρίς ανάδραση:

$$K_s, = 1.0, T_1 = 2.0 \text{ sec}, T_2 = 2.0 \text{ sec}, T_3 = 2.0 \text{ sec},$$

Να καταγράψετε, με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού (*control toolbox matlab*), τη βηματική απόκριση, του κλειστού συστήματος, με μοναδιαία ανάδραση.

- Να υπολογίσετε, με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού (*control toolbox matlab*), τις τιμές των παραμέτρων $K_{p,crit}$, T_{crit} με βάση τη μέθοδο ΖΝ2. (Ξεκινώντας από $K_p = 1.0$, σταδιακά αυξήστε τη τιμή του αναλογικού κέρδους του ελεγκτή, K_p , με βήμα 0.5 και επαναλάβετε το πείραμα, μέχρι να πέτυχετε μόνιμες ταλαντώσεις του ελεγχόμενου συστήματος, $K_{p,crit}$. Υπολογίστε τη περίοδο της ταλάντωσης T_{crit} .

- Να καταγράψετε τις αντίστοιχες καμπύλες, με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού (*control toolbox matlab*), που προέκυψαν στη διαδικασία εντοπισμού και υπολογισμού των παραμέτρων $K_{p,crit}$, T_{crit} .

- Να υπολογίσετε, τις ρυθμίσεις ενός P, PI και PID ελεγκτή, με βάση τη μέθοδο ZN.
- Στη συνέχεια να καταγράψετε, με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού (control toolbox matlab), τη βηματική απόκριση του συστήματος, με P, PI και PID ελεγκτή, με βάση τη μέθοδο ZN.

Ελεγκτής	K	T _i	T _d
P	0.5 K_{p,crit}		
PI	0.45 K_{p,crit}	0.85 T_{crit}	
PID	0.6 K_{p,crit}	0.5 T_{crit}	0.12 T_{crit}

Πίνακας 1. Μέθοδος ZN

Μέθοδος CHR.

Να καταγράψετε, με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού (control toolbox matlab), τη βηματική απόκριση, του παρακατω ανοικτου συστήματος 3ης τάξης, χωρίς ανάδραση:

$$K_s = 1.0, T_1 = 2.0 \text{ sec}, T_2 = 2.0 \text{ sec}, T_3 = 2.0 \text{ sec},$$

(Να χρησιμοποιηθούν οι παρακάτω τιμές των T_u , T_g : $T_u = 1.7 \text{ sec}$ και $T_g = 6.7 \text{ sec}$.)

1. Να υπολογίσετε, τις ρυθμίσεις ενός P, PI και PID ελεγκτή, για 0% υπερύψωση και set point response, με βάση τη μέθοδο CHR.

Στη συνέχεια να καταγράψετε, με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού (control toolbox matlab), την απόκριση του συστήματος, με P, PI και PID ελεγκτή, για 0% υπερύψωση και set point response, με βάση τη μέθοδο CHR.

Overshoot	0%			20%		
ελεγκτής	K	T _i	T _d	K	T _i	T _d
P	$\frac{0.3 T_g}{K T_u}$			$\frac{0.7 T_g}{K T_u}$		
PI	$\frac{0.35 T_g}{K T_u}$	1.2 T _g		$\frac{0.6 T_g}{K T_u}$	T _g	
PID	$\frac{0.6 T_g}{K T_u}$	T _g	0.5 T _u	$\frac{0.95 T_g}{K T_u}$	1.4T _g	0.47 T _u

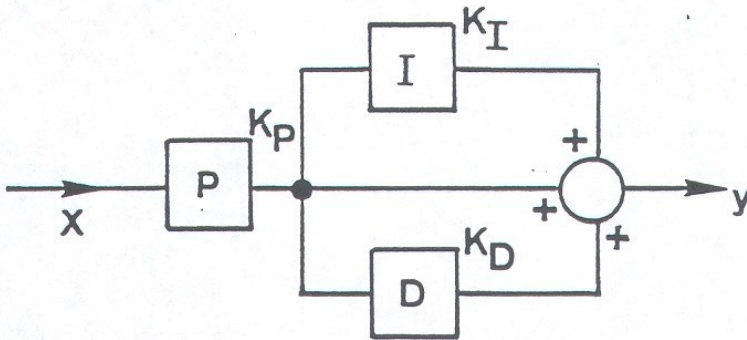
Πίνακας 3.3. Παράμετροι ελεγκτή με τη μέθοδο CHR για setpoint response με χρήση των όρων K, T_u και T_g.

2. Να υπολογίσετε, τις ρυθμίσεις ενός P, PI και PID ελεγκτή, για 20% υπερύψωση και set point response, με βάση τη μέθοδο CHR. Στη συνέχεια να καταγράψετε, με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού (control toolbox matlab), την απόκριση του συστήματος, με P, PI και PID ελεγκτή, για 20% υπερύψωση και set point response, με βάση τη μέθοδο CHR. Σε κάθε περίπτωση να δώσετε τη συνάρτηση μεταφοράς του ελεγκτή και του συστήματος υπό έλεγχο, καθώς και τη συνολική συνάρτηση μεταφοράς.

Σημείωση: Να ρυθμίζετε κατάλληλα το χρόνο παρατήρησης, κάθε φορά, έτσι ώστε στη παρεχόμενη κυματομορφή, να εμφανίζεται όλη η απαιτούμενη πληροφορία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

PID Ελεγκτής του εργαστηρίου

$$F_R = \frac{K_p}{s} \left[s + \frac{1}{T_i} + T_d \cdot s^2 \right]$$

Υλοποιείται στο Control Toolbox του Matlab με τη συνάρτηση pidstd(K_p, T_i, T_d).

Εναλλακτικά υλοποιείται με το apps PID Tuner, Form Standard.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Μέθοδος ZN

1. Καταγράφουμε τη βηματική απόκριση του ανοικτού συστήματος χωρίς δράση ελεγκτή, αν είναι δυνατό.
2. Καταγράφουμε τη βηματική απόκριση του κλειστού συστήματος με μοναδιαία ανάδραση χωρίς δράση ελεγκτή ($K_p=1$, I off, D off)
3. Αυξάνουμε σταδιακά το κέρδος του P ελεγκτή (I off, D off) μέχρι να έχουμε μόνιμες ταλαντώσεις και υπολογίζω τις παραμέτρους $K_{p,crit}$, T_{crit} .
4. Επιλέγουμε το είδος του κατάλληλου ελεγκτή με βάση τις προδιαγραφές (P, PI, PD, PID).
5. Από πίνακες υπολογίζουμε τις ρυθμίσεις του κατάλληλου ελεγκτή.
6. Καταγράφουμε τη βηματική απόκριση του κλειστού συστήματος με τον κατάλληλο ελεγκτή ρυθμισμένο. Συγκρίνουμε με 1,2,4.
7. Fine-tuning.

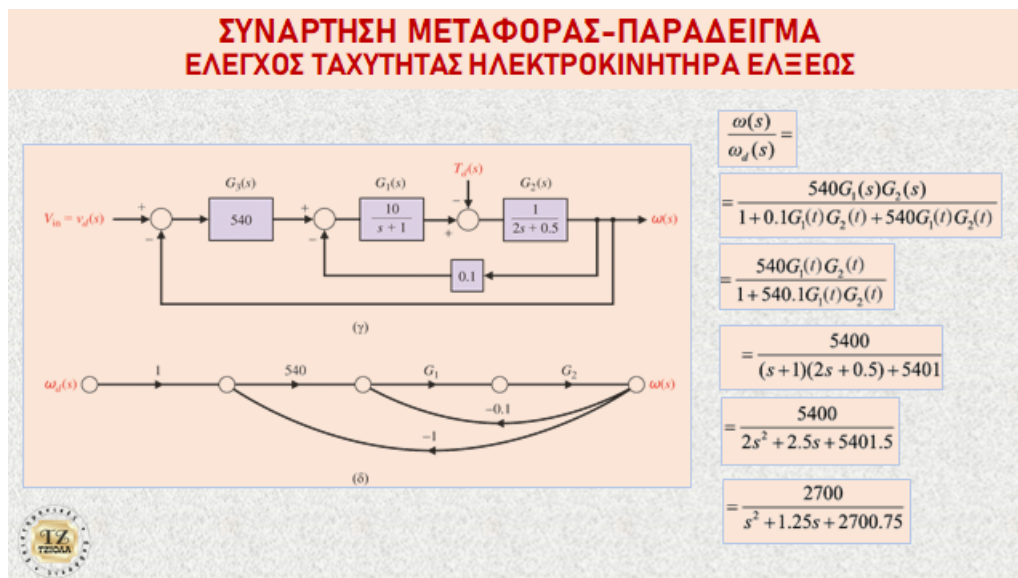
Μέθοδος CHR

1. Καταγράφουμε τη βηματική απόκριση του ανοικτού συστήματος χωρίς δράση ελεγκτή και υπολογίζουμε τις παραμέτρους K , T_u , T_g .

2. Καταγράφουμε τη βηματική απόκριση του κλειστού συστήματος με μοναδιαία ανάδραση χωρίς δράση ελεγκτή ($K_p=1$, I off, D off)
3. Επιλέγουμε το είδος του κατάλληλου ελεγκτή με βάση τις προδιαγραφές (P, PI, PD, PID).
4. Επιλέγουμε, με βάση τις προδιαγραφές, το επιθυμητό ποσοστό υπερύψωσης (0%, 20%) και το στόχο του έλεγχου (set point response, disturbance).
5. Από πίνακες υπολογίζουμε τις ρυθμίσεις του κατάλληλου ελεγκτή.
6. Καταγράφουμε τη βηματική απόκριση του κλειστού συστήματος με τον κατάλληλο ελεγκτή ρυθμισμένο. Συγκρίνουμε με 1,2,4,5.
7. Fine-tuning.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟ ΜΑΤΛΑΒ

Παράδειγμα

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΕΛΞΕΩΣ

```
>>num1=[10]; den1=[1 1]; sys1=tf(num1,den1);
>>num2=[1]; den2=[2 0.5]; sys2=tf(num2,den2);
>>num3=[5400]; den3=[1]; sys3=tf(num3,den3);
>>num4=[0.1]; den4=[1]; sys4=tf(num4,den4);
>>sys5=series(sys1,sys2);
>>sys6=feedback(sys5,sys4);
>>sys7=series(sys3,sys6);
>>sys=feedback(sys7,[1])
```

Απαλοιφή
εσωτερικού
βρόχου

Υπολογισμός συνάρτησης
μεταφοράς κλειστού βρόχου

Συνάρτηση μεταφοράς:

$$\frac{5400}{2s^2 + 2.5s + 5402}$$

$$\frac{\omega(s)}{\omega_d(s)}$$

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΒΡΟΧΟΥ

$$\omega(s)/\omega_d(s) = T(s) = \frac{5400}{2s^2 + 2.5s + 5401.5}$$

για

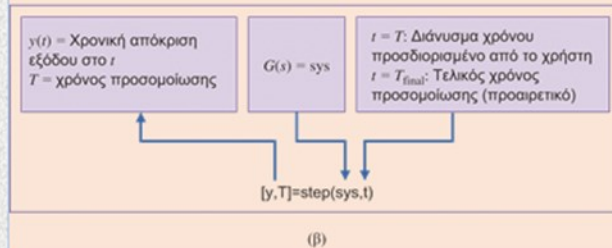
$$\omega = 52$$

και

$$\zeta = 0.012$$

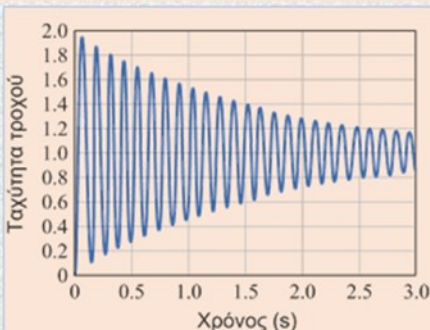
ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΕΛΞΕΩΣ

Χρήση της
συνάρτησης
STEP
για τον
υπολογισμό
της
βηματικής απόκρισης

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΕΛΞΕΩΣ


```
% Το πρόγραμμα αυτό υπολογίζει τη βηματική
% απόκριση του συστήματος ελέγχου γωνιακής
% ταχύτητας ενός ηλεκτροκινητήρα έλξεως
num=[5400]; den=[2 2.5 5402]; sys=tf(num,den);
t=[0:0.005:3];
[y,t]=step(sys,t);
plot(t,y),grid
xlabel('Time (s)')
ylabel('Wheel velocity')
```

(β)

Χρήση της συνάρτησης **PLOT**
για τη δημιουργία γραφικής παράστασης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 ΕΛΕΓΚΤΕΣ PID

ΕΛΕΓΚΤΕΣ PID

Ο ελεγκτής τριών όρων ή ελεγκτής PID έχει τρεις συνιστώσες. Μία αναλογική (proportional), μία ολοκληρωτική (integral) και μία διαφορική (derivative)

Η συνάρτηση μεταφοράς ενός ελεγκτή PID είναι:

$$G_c(s) = K_p + \frac{K_I}{s} + K_D s$$

ενώ η χρονική του απόκριση είναι:

$$u(t) = K_p e(t) + K_I \int e(t) dt + K_D \frac{de(t)}{dt}$$

ΕΛΕΓΚΤΕΣ PID

Για $K_D=0$

$$G_c(s) = K_p + \frac{K_I}{s}$$

προκύπτει ο αναλογικός-ολοκληρωτικός ελεγκτής ή ελεγκτής PI

Για $K_I=0$

$$G_c(s) = K_p + K_D s$$

προκύπτει ο αναλογικός-διαφορικός ελεγκτής ή ελεγκτής PD

Ο ελεγκτής PID μπορεί να ιδωθεί ως μία διαδοχή δύο επιμέρους ελεγκτών: ενός ελεγκτή PI και ενός ελεγκτή PD

ΕΛΕΓΚΤΕΣ PID

Επίδραση της αύξησης των κερδών K_p , K_I , και K_D στη βηματική απόκριση

Κέρδος PID	Ποσοστιαία υπερύψωση	Χρόνος αποκατάστασης	Σφάλμα μόνιμης κατάστασης
Αύξηση του K_p	Αυξάνεται	Ελάχιστη επίδραση	Μειώνεται
Αύξηση του K_I	Αυξάνεται	Αυξάνεται	Μηδενίζεται
Αύξηση του K_D	Μειώνεται	Μειώνεται	Καμία επίδραση

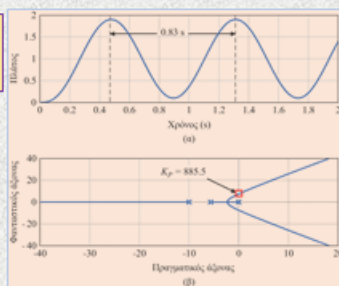
$$G_c(s) = K_p + \frac{K_I}{s} + K_D s$$

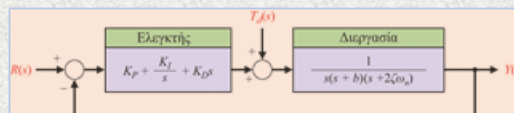
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 - ΜΕΘΟΔΟΣ ΖΝ (ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ BSHOP)

ΕΛΕΓΚΤΕΣ PID-ΜΕΘΟΔΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ Ziegler-Nichols (ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ)

**ΒΗΜΑ-1α
&
ΒΗΜΑ-1β**

Βηματική απόκριση για $K_p = 885.5$, $K_D = 0$, $K_I = 0$. (β) Τόπος ριζών που δείχνει ότι για την τιμή $K_p = 885.5$, το σύστημα είναι οριακά ευσταθές με $s = \pm 7.5j$

Σύστημα ελέγχου μοναδιαίας ανάδρασης με ελεγκτή PID.

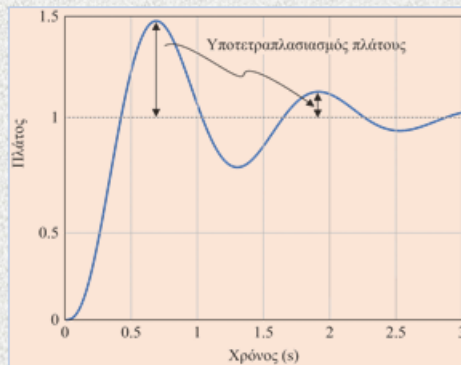
Ο μηδενισμός του ολοκληρωτικού και του διαφορικού κέρδους με την παράλληλη αύξηση του αναλογικού κέρδους φέρνουν το σύστημα στα όρια της ευστάθειας

ΕΛΕΓΚΤΕΣ PID-ΜΕΘΟΔΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ Ziegler-Nichols (ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ)

ΒΗΜΑ-2

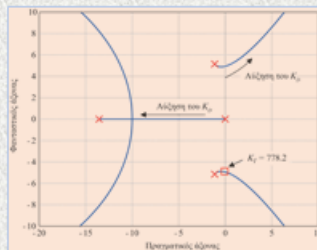
Βηματική απόκριση για $K_p = 370$ που δείχνει τον υποτετραπλασιασμό του πλάτους

Μειώνοντας το αναλογικό κέρδος στην τιμή $K_p = 370$ επιτυγχάνουμε τον, κατά προσέγγιση, υποτετραπλασιασμό του πλάτους

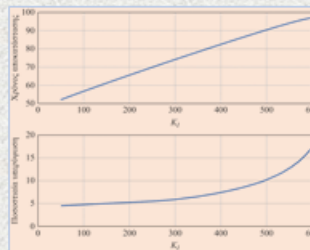

ΕΛΕΓΚΤΕΣ PID-ΜΕΘΟΔΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ Ziegler-Nichols (ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ)

ΒΗΜΑ-3

Γεωμετρικός τόπος ριζών για $K_p = 370$, $K_D = 0$ και $0 \leq K_I < \infty$

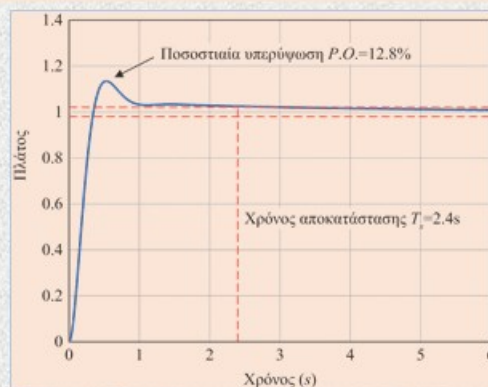
Ποσοστιαία υπερένωση και χρόνος αποκτάστασης για $K_p = 370$, $K_D = 0$ και $0 \leq K_I < 600$

Σταδιακά, αυξάνουμε το κέρδος K_I μέχρι να επιτευχθεί η επιθυμητή απόκριση στη βηματική είσοδο

ΕΛΕΓΚΤΕΣ PID-ΜΕΘΟΔΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ Ziegler-Nichols (ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ)

ΒΗΜΑ-3 ΤΕΛΙΚΗ ΛΥΣΗ

Ποσοστιαία υπερένωση και χρόνος αποκτάστασης με τελικό σχεδιασμό για $K_p = 370$, $K_D = 60$ και $K_I = 100$

$$K_p = 370$$

$$K_D = 60$$

$$K_I = 100$$

ΕΛΕΓΚΤΕΣ PID-ΜΕΘΟΔΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ Ziegler-Nichols ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΘΕΜΕΛΙΩΔΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ ΣΤΟ ΟΡΙΟ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ, K_U

Ρύθμιση Ziegler-Nichols ενός ελεγκτή PID με χρήση της δομής κλειστού βρόχου

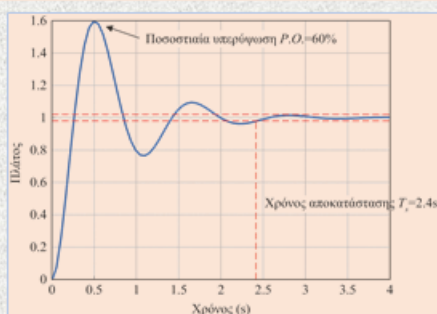
Τύπος Ελεγκτή	K_p	K_I	K_D
Αναλογικός (P) $G_c(s) = K_p$	$0.5K_U$	—	—
Αναλογικός με ολοκληρωτή (PI) $G_c(s) = K_p + \frac{K_I}{s}$	$0.45K_U$	$\frac{0.54K_U}{T_U}$	—
Αναλογικός με ολοκληρωτή και διαφοριστή (PID) $G_c(s) = K_p + \frac{K_I}{s} + K_D s$	$0.6K_U$	$\frac{1.2K_U}{T_U}$	$\frac{0.6K_U T_U}{8}$

Επανεξετάζοντας το προηγούμενο παράδειγμα, τα νέα κέρδη είναι

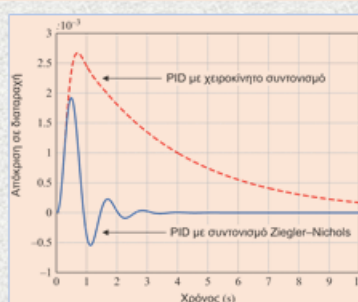
$$K_p = 0.6K_U = 531.3, \quad K_I = \frac{1.2K_U}{T_U} = 1280.2 \quad \text{και} \quad K_D = \frac{0.6K_U T_U}{8} = 55.1$$

ΕΛΕΓΚΤΕΣ PID-ΜΕΘΟΔΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ Ziegler-Nichols ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΘΕΜΕΛΙΩΔΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ ΣΤΟ ΟΡΙΟ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ, K_U

Χρονική απόκριση ελεγκτή PID που ρυθμίστηκε μέσω του θεμελιώδους κέρδους στο όριο αστάθειας για $K_p = 531.3$, $K_I = 1280.2$ και $K_D = 55.1$

Απόκριση σε διαταραχή ενός ελεγκτή PID που ρυθμίστηκε μέσω του θεμελιώδους κέρδους στο όριο αστάθειας και του ελεγκτή που υποβλήθηκε σε χειροκίνητη ρύθμιση